

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§.10. Hoc autem à semetipso no[n] dixit. Ex hoc malitiæ co[n]cilio, velut per anthlia[m] eduxit Deus decretum suum æternum ad nostram salutem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53104](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53104)

S. 10. Hoc autem à semetipso non dixit. Ex hoc malitie concilio, velut per anihliam eduxit Deus decretum suum aeternum ad nostram salutem.

Hoc autem à semetipso non dixit, sed cum esset Pontifex anni illius Prophetam esse. Describit nobis D. Ioannes qualiter peccatum ad summum atigerit verticem: perpende modo qualiter nos doceat, quod inde & per hoc iustitiam Deus eduxerit semp. ternam, id est, decretum & conclusionem quam ab aeterno in generis humani sumplerat utilitatem. Ne tibi perius feceris mortem Christi principium dixisse ab hoc consilio Hierosolymitano & decreto ac voluntate Caiphæ eiusque consiliariorum: nec enim suadebat aequitas, ut res adeo magna & diuina, in qua tota Dei sapientia continetur à sola penderet dispositione mortalium quos maxima cæcitas obtenebrat & quorum amentia iudicium altulerat, aut ex mera voluntatis eorum peruerse dispositione. Ab alio longè concilio traxit originem, ipso scilicet Deo coaeterno, prius quam homines essent cæli, stelle, Angeli, vllaque creatura.

Propouitur in Sanctissimæ Trinitatis consistorio ab aeterno, qualiter homo, quem Deus creare decreuerat, captiuus duceretur à Diabolo peccato & morte: vnde priusquam hoc fieret, iam agebatur de nostra redemptione ut manifestè pateat quam ab antiquo nos Deus amauerit nostraque saluti prospexerit, nimirum ab aeterno, ut nobis illi dicere liceat: *Charitate perpetua dilexisti.* Ab aeterno nec retum fuit, quò miser homo à morte hac & seruitute liberaretur, ut vna ex tribus diuinis personis factus homo moreretur. Hoc illud est consilium, de quo toties mentionem inferebant Propheta, quando preces pro mundi remedio Deo deferebant: *Domine consilium tuum antiquum verum fiat.* In illo decreta fuit hæc mors & passio: statutum hoc caeleste fuit postmodum executioni mandatum per hoc, quod in terra conclusum fuerat.

Hoc indicauit Deus Zachariæ, dum illi lapidem ostendit fundamentalem, ex quo tota templi pulchritudo dependeret, atque illi: in ære propheta lapidem, hic meus est manibus elaboratus: *Ego calabo sculpturam eius.* Metaphora sumitur à lapide expoliendo: adest enim calator, & industria sua, scalproueque, illum depouat & prima ducit lineamenta, quem deinde tradit lapicidis ut cum ligonibus, scalproue, & malleis expoliant:

veruntamen esse debet labor, conformis primis lineamentis, seu figuræ à Magistro protraxæ. Lapis fundamentalis vtriusque Ecclesiæ Christus est: sic enim audiuitur ex Apostolo: *Ipsa summo anguli lapide Christo Iesu, in quo omnis edificatio, &c.* hic autem ut opus exurgat, expoliri debet: primo ipse Deus suæ sapientie cucino describit & designat quidquid pati debeat: ne forsitan tibi persuadeas, quod licet tot interueniant verbera, sputa, flagra, spinae & in morte angustia, vel minimum eorum à Deo non fuisse præsignatum & prædeterminatum: quia opus fuit diuina sapientia præstitutum à D. Paulo dictum: *Sapientia in mysterio abscondita.* Omnia sua habent mysteria: idcirco illum tradidit manibus lapicidarum Iudæorum scilicet & Gentilium, ut illum expolierent: *Ecco appropinquauit hora & filius hominum tradetur in manus peccatorum.* Hinc orta loquendi phrasia S. Scripturæ, quæ dicitur Christus traditus manibus inimicorum suorum, non ad eorum arbitrij determinationem sed eo modo, ut in eo nec punctum deesset eius, quod Dominus teste Ap. stolo Paulo locutus est Moysi, ut tabernaculum conficeret eum omnibus illis, quæ cõplectebatur: facio illud, inquit Dominus, tuis trado illud manibus, sed adueras velim, quòd tibi figuram & exemplar tradam ne vel caput aciculae desideretur ab eo, quod ego præscripti: *Vide omnia factis secundum exemplar, quòd tibi in monte monstratum est.* Videbantur omnia in Christi morte susque deque inuenti, & vniquemque pro libidine sua infligere vllnera, verbera, sputa, clauos & contumelias. Hoc noueris, quod quomòdò Deus diuinum hoc tabernaculum Christum scilicet Moysi tradiderit, id est populo Iudæico ut illud laboraret: veruntamen ad ea ratione factum est, ut nec punctum quidem in eo periceretur, quod non esset secundum ordinem à Deo præsignatum: eritque hoc inter cetera maxime nobis admirabile in caelo atque in iudicio finali: quod ibidem ratio declarabitur ob quam Christus tanta pertulerit vsque ad minimum capitis crinem à Iudæis euulsum.

Quod si lapidis scultores nec minimum quidem folliculum, figuram aut lineam perficiant, nisi iuxta exemplar & magistri præscriptionem: multo magis hoc erat hic obseruandum, potissimum, quandoquidem in morte Christi ne minimum quidem fuerit quod diuinum & profundum non contineret mysterium. Et qui cæli sidera numerauit, arenam maris, aquæ guttas: non decebat ut innumerata transiret sidera vllnerum & passionum Christica: ut nihil effice-

I. Mors Christi ab aeterno decreta fuit.

Hier. 31. 3.

Isa. 25. 1. Apud Sept.

II. Christus lapidi comparatur expoliendo. Zach. 3. 9.

Ephes. 2. 20.

III.

Christus passus est non prædefinitum à Deo.

1. Cor. 2. 7

Matt. 26. 45.

Exod. 25. 40.

Hebr. 8. 3.

IV. Similitudo.

effecerint Iudei, nisi quod Deus fieri decreuerat. Per unum hominem talem, qualis Caiphas erat, solum Deus elicit diuinum, æternum, latentisque consilium. Notat Irenæus familiare fuisse inter sanctos Apostolorum discipulos mysticam dare interpretationem actus cuiusdam Elizee de ferro illo demerso in profundis aquarum quod vates adduxit præcisio manibus suis ligno, illudque operari reddidit manibus idem tantopere desiderantis. Consilium illud antiquum: *Domine consilium tuum antiquum &c.* Sanctissimæ Trinitatis in quo determinatum fuit, vt Christus pro fate generis humani moreretur, præsignatum fuit in illo ferro. Dicitur ferreum illud cæleste consilium, quia firmum est & constans, & omnino infallibile: *Omnis voluntas mea fiet, quod à me decretum est, &c.* Submersum est in abyfso difficultatum: quomodo mandabitur executioni? quomodo perficietur? determinat Deus vt in lucem prodeat hoc consilium præsendendo lignum, illud, Caipham intelligo: etenim statuit vt ille summus esset Pontifex, qui hoc explanaret: *Expedit vobis vt vnus moriatur homo pro populo.* Verumtamen per manus Dei: non enim patitur vt illud à seipso pronuntiet: *Hoc autem à semetipso non dixit, sed motus ab ipso Deo.* Cum enim esset Caiphas summus Pontifex linguam illius moderabatur, vnde & ipse eam dirigebat: *Cum esset Pontifex annis illius, vt pronuntiaret & declararet illud cæleste consilium.* Hinc illud in lucem protulit ad omnium salutem optatissimam. *Prophetanus quod Iesus moriturus erat pro populo.*

27 Vt Deus patefaceret vigilem suam de populo suo prouidentiam, priusquam labores & calamitates sustineret, pio more habebat illas prius intinere & describere, quas ab hostibus, quibus tradendi erant, paterentur, ne forte sibi in animu inducerent hæc omnia sine particulari diuinæ sapientie illius decreto ac æterna perfici dispositione. Quando captiui in Babyloniã erant abducenti hæc Prophete suo mandar Ezechieli. *Tu dormies super latus tuum sinistrum numero dierum Et trecentos nonaginta dies &c.* Et cum compleuisset hæc dormies super latus tuum dextrum seruido quadraginta diebus &c. Deinde præcipit vt pedes suos cætenis innectat arctissimis tandem vt panem comedat vaciatum id est per vineas distributum. *Domine mi quid hoc rei?* per hoc illi designo formã seruitutis, qua populus meus subicietur: sic decem tribus Israel quas per latus indicio sinistrum, vt duæ tribus Iuda per dextrã intinatur. Quædam earum captiuitatem sustinebunt trecentis nonaginta annis: alie vero quadraginta, & Hieron. *Bapt. de Lantz. Tom. III.*

tales ac tales patientur carceres, erantque afflictæ per Chaldæos: dies autem & horæ numerabuntur nec non pœnæ determinabuntur, ita vt nec punctum quidem passuræ sint præter id quod ego decreui & in te signaui figuratum.

Olim in principio agens cum Abraham de femine illius & nepotibus multis annis antequam filios procreasset, prædicit illi: *Scito præseens quod peregrinum futurum sit semen tuum in terra non sua & subiciet eos seruituti, & affligent quadringentis annis.* Quadringentis annis hæc perseuerabit calamitas eruntque afflictiones eorum in determinato numero quem ego statui, sic vt nec ad momentum quidem illum excedant: *Post hæc egredietur cum magna substantia, illis elapsis multis opibus diuites & leta prosperitate felices hinc proficietent.* Qua de causa Domine hæc ita singulatim enumeras? Vt paternam nouerint prouidentiam qua illis prospicio: non enim permitto vt inimici prohibidine tua sine numero agant & indiscriminatim: sed ea tantum facient, quæ ego decreui vt illi tolerarent.

Nec vnus quidem tu pateris mortuum pulciscini non diuinum interueniat decretum in quo hoc sustinet: nec passer decidit in terram sine Patris velti cælestis voluntate, nec ventus solum discutit arboris nisi Deo hæc omnia disponente: *Ignis grando nix glacies, spiritus procellarum, quæ faciunt verbum eius.* Nec aliquis in terra quid patitur nisi præuio cælesti consilio iuxta illud *Piophetæ Amos oraculum: Si est malum in ciuitate quod Dominus non fecerit.* Vt autem prouidentiam suam respectu huius populi declararet nihil egit, quod prius illis non indicauit, suisque Prophetis significauit: *Non faciet Dominus verbum quod non offenderit sanctu suis Prophetis.* Quomodo igitur permitteret vt filius suus vniuentis pœnam flagellum, doloremque pateretur, quem prius æterna sua non determinasset sapientia.

Consideratu dignam dico visionem illã à Deo D. Iohã. præmonstratam cum exul esset in insula Patmos de septem illis sigillis: cum enim aperirentur illa varij prodibant equites diuersis insignibus fulgidi, varijsque coloribus maculatis equis insidentes, in quorum figura nonnulli intelligi volunt diuersos eventus in Ecclesia & in mudo, atque Imperatorum & Monarcharum venturi essent, memorabiles actiones. Satis frequens est ex mente D. Aug. a. in illud D. Greg. ad ps. 32. *sal. Deo designari monarchas in figura equorum? hæc equus cum animalia sint generosa, nobilia & magnanima, quibus Reges duces vtuntur & Monarchæ.* Sic illas exposuit vates Zacharias in illa equorum *lib. 32. cum Mor. c. 13.*

VII. Similiter & Abraham. *Gen. 15. 13.*

VIII. Visio D. Iohannis de mundi Monarchis. *In illud D. Greg. ad ps. 32. sal. hæc equus cum animalia sint generosa, nobilia & magnanima, quibus Reges duces vtuntur & Monarchæ. tom. lib. 32. cum Mor. c. 13.*

cum multitudine tum varietate, & per consequens in equitibus illis qui suis infidebant equis, præmittere symbolum voluit. Monarcharum &

Ps. 75. 7. Imperatorum, de quibus prædixit David: *Dormitauerunt qui ascenderunt equos.*

Vide Basilii. Igitur illi Deus ostendit Imperatores Romanos, qui proximè succederent, & quidnam essent effecturi primus prodit in arenam Caligula in figura equitis equo insidentis albo, qui sagittas & arcum præferebat, quibus actiones illius in ordine ad Ecclesiam præsignabantur: secundus apparet Nero rufo insidens equo manu gladium vibrans, admirabile crudelitatis illius symbolum. Tertius videtur Vespasianus, quem equus deuehit niger manu sua stateram complexum: *Et cum aperuisset sigillum tertium &c. ecce equus niger & qui sedebat super illum habebat stateram in manu sua.* Equus hic imperium præferebat Romæ tertij manum cui Titus Imperator præferebat. Erat sigillum autem niger, eo quod in tempore illo imperium illud triste fuerit & funerale populo Iudeorum: etenim Titus populum hunc exterminauit, templum exussit, funditus ciuitatem diruit vt non reliquerit lapidem super lapidem, tentoria sua fixit in monte Oliueti, ex quo Christus urbem hanc inuitus funestum hunc illi finem prædixit, & dolendam nimis desolationem: nec non, vt refert Iosephus quotidie iubeat quingentos erucifigi Iudeos vel plures in tanto numero, vt iam locus deesset patibulis, & materia crucibus: in-
L. 6. de bello Iud. c. 12. stitum filijs supplicium extalibus progenitis parentibus, qui quondam coram Pilato contra Christum exclamauerunt: *Crucifige, Crucifige*, hoc modo illos extirpauit, ita vt teste Iosepho trucidarit eorum videlicet centena millia, & in captiuitatem traxerit nonies centena & septem millia infra quinque menses quibus urbem obsedit à decima quarta Aprilis vsque ad Septembris octauam: ipso eodem Iosepho referente.

L. 6. de bello Iud. c. 12. Quid igitur significauit illa statera gestata manibus illius? Symbolum est diuinæ iustitiæ quam Imperator hic executioni mandauit, voluitque per hoc Deus ostendere, quæcumque sumpta fuissent supplicia & quicunque Iudeis illati cruciatus, omnes fuisse singulariter designatos, ita vt nec vnum passi sint ictum, non vulnus, non dolorem, quem diuina non decreuisset iustitia; hoc autem ita liquido constat iuxta eundem Iosephum, vt perfecto iam opere Imperator ciuitatem circumiens & multitudinem cadauerum innumerabilem contemplantus, alto depectore educens suspiria, manusque in caelum

protendens, solemniter iurauerit, quod ipse tam immanem sua voluntate & propria cogitatione stragem hominum haudquaquam edidisset. Itaque quosdam gladio trucidauit, alios præcipitio collisit, alios crucifixit, alios reiecit in captiuitatem: Verum tamen non minimum iniustum fuit illis flagrum, poena, molestia, quam primum diuina sapientia non determinarat idque iuxta diuinæ suæ iustitiæ dispositionem.

Huic satis congruit quod populo illi antiquis euenit temporibus, quando Deus illum puniturus in poenam tantorum scelerum, maximè autem Idololatriæ vati suo mandauit Ezechielii vt nouacula sibi capillos capitis sui deraderet, atque in tres partes distribueret, illos statera adeo iusta appendens, vt ne vel vnus capillus stateræ lancem in alteram desisteret partem, alios igne consumeret, alios gladio trucidaret, &c. designans, vt diximus, varia supplicia quibus populum hunc exterminaret, quæ tali pondere ac mensura fierent vt quicquid singuli paterentur, ex decreto procederet diuinæ iustitiæ prædeterminato.

Qui hæc statera adeo iusta & mensura determinata appendit, licet populum hunc contumacem doleretur & seditionis, quamvis enim ita omnes tumultuosi videretur sustinere poenas vt nullus Christi apparetur ordo, decreuerit tamen primò sapientia poenæ eius infinita quæcumque singuli iuxta ordinem tantæ diuinæ iustitiæ paterentur, quanto magis decreverit quidquid vni genitus filius suus pateretur poenæque super eum pro hominum salute venturas? Et omnia hæc decreuit & supremo quodam sapientiæ suæ diuinæ consilio determinauit vt nec minimus quidem apex nisi ex præscripto mandaretur executioni. Eleganter hoc expressit D. Petrus: *Conuenerunt vero in ciuitate israhel &c. Act. 4. 27* *Herodes & Pontius Pilatus, cum gentibus & populo israhel facere quæ manus tua & consilium tuum de-creuerunt fieri.* Hic Domine ex hoc consilio hoc peractum est, nimirum vt tuum impleteretur, fierentque omnia & sola illa, quæ ab æterno fieri decreuisti: quinimo hoc ipsum Christus Pilato iudicauit, quando illo non respondente, Pilatus interrogat: *Nescis quia potestatem habeo crucifige. Ioh. 19. 10* *re te, & potestatem habeo dimittere te? Cui Dominus, non haberes potestatem aduersum me vllam, nisi tibi datum esset desuper.* Manibus tuis traditus sum, vt lapis, sed cælesti circino designatum est quod in me mandabis executioni: quia desuper decretum est, & hoc nobis indicat

protendens, solemniter iurauerit, quod ipse tam immanem sua voluntate & propria cogitatione stragem hominum haudquaquam edidisset. Itaque quosdam gladio trucidauit, alios præcipitio collisit, alios crucifixit, alios reiecit in captiuitatem: Verum tamen non minimum iniustum fuit illis flagrum, poena, molestia, quam primum diuina sapientia non determinarat idque iuxta diuinæ suæ iustitiæ dispositionem.

Huic satis congruit quod populo illi antiquis euenit temporibus, quando Deus illum puniturus in poenam tantorum scelerum, maximè autem Idololatriæ vati suo mandauit Ezechielii vt nouacula sibi capillos capitis sui deraderet, atque in tres partes distribueret, illos statera adeo iusta appendens, vt ne vel vnus capillus stateræ lancem in alteram desisteret partem, alios igne consumeret, alios gladio trucidaret, &c. designans, vt diximus, varia supplicia quibus populum hunc exterminaret, quæ tali pondere ac mensura fierent vt quicquid singuli paterentur, ex decreto procederet diuinæ iustitiæ prædeterminato.

Qui hæc statera adeo iusta & mensura determinata appendit, licet populum hunc contumacem doleretur & seditionis, quamvis enim ita omnes tumultuosi videretur sustinere poenas vt nullus Christi apparetur ordo, decreuerit tamen primò sapientia poenæ eius infinita quæcumque singuli iuxta ordinem tantæ diuinæ iustitiæ paterentur, quanto magis decreverit quidquid vni genitus filius suus pateretur poenæque super eum pro hominum salute venturas? Et omnia hæc decreuit & supremo quodam sapientiæ suæ diuinæ consilio determinauit vt nec minimus quidem apex nisi ex præscripto mandaretur executioni. Eleganter hoc expressit D. Petrus: *Conuenerunt vero in ciuitate israhel &c. Act. 4. 27* *Herodes & Pontius Pilatus, cum gentibus & populo israhel facere quæ manus tua & consilium tuum de-creuerunt fieri.* Hic Domine ex hoc consilio hoc peractum est, nimirum vt tuum impleteretur, fierentque omnia & sola illa, quæ ab æterno fieri decreuisti: quinimo hoc ipsum Christus Pilato iudicauit, quando illo non respondente, Pilatus interrogat: *Nescis quia potestatem habeo crucifige. Ioh. 19. 10* *re te, & potestatem habeo dimittere te? Cui Dominus, non haberes potestatem aduersum me vllam, nisi tibi datum esset desuper.* Manibus tuis traditus sum, vt lapis, sed cælesti circino designatum est quod in me mandabis executioni: quia desuper decretum est, & hoc nobis indicat

L. 6. de bello Iud. c. 14.

Indicat Dominus Iohannes dicendo: quod quamvis improbum illud Pontificum & Pharisæorum consilium tale quid determinavit, hæc nihilominus resolutio ab eis originem non traxerit: etenim multo superius agnoscit principium, æternum scilicet & sapientissimum Dei consilium.

l. 33. Mor. c. 2. Videtur D. Iohannes agere quod Deus per Isaiam dixerat ut notat D. Gregorius: *Super montem caliginosum levate signum.* Montem vocat caliginosum illud consistorium ubi ministri templi conveniunt: nam communiter Pontifices & doctores in S. Scriptura dicuntur montes ob altitudinem dignitatis suæ, montem tamen vocat caliginosum & obscurum: non tantum ex eo quod quidquid in Pontificibus illis & sacerdotibus fiebat, figuræ essent & umbræ, quæ lucem veritatis Christi exspectabant, quæ illuminarentur, quantum quia nunc tenebris plus quam palpabilibus involuebantur ex cæcitate qua illos propria captivabat iniquitas, ob eandem causam hoc idem templum & pontifices vocat Deus per Prophetam Michæam: (sic lego apud D. Hieronymum) turris nebulosam tenebris & caligine involutam: *Et tu turris gregis nebulosa, filia Sion.* Erat templum eiusque ministri turris custodiæ, quam Pater familias in vinea sua plantavit & nominat illam nebulosam quia consistorium illud tantis nebulis occupabatur, & tenebris quantas ipse factus exposuit: *Tenebra & palpato facta sunt super speluncas.* Speluncas appellat obscuratos eorum intellectus.

An his possunt tenebræ, quas illi patiuntur, aliæ comparari? quod opera Christi pendant & sancta reperiant divina & digna, quæ torus mundus complectatur, eumque ut vitæ auctorem acceptent, & tamen eius mortem decernant expedire? O Tenebras! O Nebulas! O Montem obscurum! O turrim nebulosam! Verum tamen attende inquit: hinc etenim videbis signum prodire crucis & mortis Christi, hic detestatur & concluditur ut moriatur. An fieri posse quis credat quod mortales tanta polleant in Deum potestate? Quis sibi persuadeat talem posse eos decernere in divitiæ eius personæ detrimentum? inquit Propheta: *Super montem caliginosum levate signum.* Saneiat Caiphas mons ex dignitate præcellens, ut Christi moriatur. Hoc decretum ab ipso pronuntiatum nostræ signum est redemptionis. Ne credideris à tam diabolico provenire principio, quale peccus illius erat, sed ascende sursum & intellige hanc de cælo emanantem conclusionem: & hæc divina adscribenda

sunt sapientiæ, quæ summam assumpsit malitiam & supremum omnium peccatum huius consilij, quo nullum peruersius, ut æternum suum decretum educeret & consilij sui sempiternam resolutionem qua nulla sapientior, nulla benignior.

Habes hic ex sententia D. Augustini completum Davidis oraculum, habes & hic opera Dei adeo stupenda, ut nos inuitet & convocet quatenus illa attenta mente consideremus: *Venite & videte opera Dei: & mirabilis in consilijs super filios hominum.* Convenitis in consilium quo vos ipsos Christum occidendo sermetis incolomes, illius nomen ipsumque delere gestientes, eiusque cogitationes & proposita demoliri: illis igitur istidem consilij suum executioni mandabit, perficiet & glorificabitur: vos autem in ruinam cadetis sempiternam: verba proferamus D. August. *Ma-*

D. Avors. In p. 65. Tom. 8.

chinatis sunt filij hominum consilium ad crucifigendum Christum: crucifixus excacavit crucifigentes. Quid ergo fecistis filij hominum machinando acuta consilia adversus Dominum vestrum, in quo latebat maiestas, apparebat infirmitas? Vos machinati estis consilia perdendi, ille excacavit, & salvandi, excacavit superbos, salvandi humiles. Explicari soleo hoc argumentum ex eo quod quotidie conspiciamus à vitis fieri prudentioribus cui occasione dedit D. Iren. Hortum excolis in quo diversas distribuis areolas olivibus, floribus & arboribus designatas, quibus necessaria est aqua, quæ de puteo hauriri debet altiori, quid remedijs componis anthliam aquariam in qua hydræ sunt puteales debito ordine dispositæ, iumentum adhibes obæcatum seu velatis oculis, anthliam continuo circumagrans. Circum iumentum nec leat quid rerum hæc obambulatione agat: nihilominus propositum tuum impletur, educitur scilicet de puteo aqua, quam hauriam dirigis ut ex illa areolæ irrigentur & fructus floresque nascantur. Sententia fuit hæc D. Irenæi & cum auctor sit tam antiquus, hanc asseruit à maioribus approbaram: quod nimirum æterni Dei decretum salvandi genus humanum per mortem filij sui, profundum esset mysterium, quinimo Spiritus S. confirmat sapientiam in corde sapientis aquam esse profundam ad cuius educationem non parva requiritur industria: *Sicut aqua profunda sic consilium in corde viri, quam profunda aqua: quam alta sapientia, quam nec Angelicus capiat intellectus? Sapientiam loquuntur in mysterio, quæ abscondita est. Quam nemo Principum huius sæculi cognovit. Quis igitur eam educet? Quisnam hoc Dei decretum exequetur? ad*

XV. Similitudo de Anthlia. L. 5. contra Hæres. c. 7

Pro. 20. 5. 1. Cor. 2. 8

L I I I I I 2 hoc

hoc diuina sapientia praparat anthlam seu mola aquariam, confisium scilicet Pontificum & Pharisaeorum illi namque populo Dei mysteriorum aquam propinabant.

XVI.
Iudæis applicatur.

Ecce qualis mola aquaria tot hydarum illud confistorium, quor constat consiliarijs, omnes suo ordine digesti, omnes residentes, loquentes omnes; porro ducit illos & circumagitat mola velata oculis, scilicet Casphas: hic enim concilio præsidebat, hic choream dirigebat ipso bruto stolidior & quæ dicat ignorans: etenim propria non intelligit verba: quinimo hoc ipsis in faciem exprobat: *Vos nescitis quidquam.* Vos omnes consiliarij mei stupidi estis idiotæ, nihil horum intelligentes: vt dicere possumus, quod ita verè in hoc aque in altero loqueretur. Mulam hanc agit & pronocat inuidia & cupiditas, vnde gressu procedens velociori sententiam pronuntiat mortis contra Christum, omnesque commouet hydrias vt illi suffragentur. agite miseri, nebulones agite: nescitis enim quid agatis: porro cælestis hortulanus Deus ipse hinc aquam eduxit sanguinis & passionis Christi qua mundum rigauit vniuersum: hinc educit Apostolos, martyres, doctores, penitentes, virgines, omnemque fructum animarum: hinc profuit fides Prophetarum, spes Patriarcharum, charitas Apostolorum, Martyrum fortitudo, doctorum sapientia, confessorum virtutes, monachorum penitentia, putitas virginum, & castitas continentium: hinc emanauit mundi reparatio, calicestauratio, hominum redemptio, Dei gloria, & tandem hinc eiecit Deus iustitiam sempiternam ad mundi redemptionem. Hinc capimus illam sententiam Spiritus Sancti: *Qui stultus est seruiet sapienti*: illam explanans Angelicus doctor notat vocari stultum, qui proprijs ducitur passionibus, nec ab alijs differt stimulo pronocata fortiori. Seruit iusto peccator: nam furore pronocatus & passione sua maleuada contra eum procedit: hæc est autem summa sapientia, furore quo stultus se prosequitur, in tum vtii emolumentum. Hac arte sibi profecerunt Martyres: etenim velat sapientes, rabidam tyrannorum immanitatem conuerterunt in bona cælorum infinita quibus nunc æternumque potiuntur.

Præf. 2.
29.
2. 2. 6.
at. 1. ad 3.

S. II. Consiliarij cælestis concilij fuerunt potentia infinita, suprema sapientia, & immensa bonitas.

Atet hic liquidò potestas Dei infinita, immensa sapientia, & incomprehensa bonitas: etenim sicut consiliarij concilij Hierosolymitani fuerunt inuidia luida flammescens auaritia, & infernalis ambitio vt dictum est, ita consiliarij quoe diuina tres Personæ in suum aduocantur confistorium, fuerunt Potestas omnipotens, Sapientia infinita, acque immensa Bonitas: sunt etenim attributa, quæ Theologia nominat appropriata: potestas Patri assignatur, sapientia filio, & Spiritui Sancto bonitas. Super hoc fundamentum sua possunt erigere ædificia ita fundata & sublimia, vt ad supremum vsque cæli verticem perueniant: *Expendit* inquit Pater: æternus, vt vnus moriatur homo, quo nostra pateat potentia, quæ diabolicam superat infinitas, diabolum viuendo non nostra diuina fortitudine, sed suprema hominis infirmitate, morte scilicet vnus hominis: *Expendit*, sic filius decernit: vt vnus moriatur homo, ad nostræ sapientie ostensionem, si namque tantum nouit dæmon, vt asumpsa serpentis figura & arborem circumplexus hominem fraudibus irretuerit: nostra pateat sapientia, in hoc quod vnus ex nobis in figura serpentis, intelligo peccatoris, arborem crucis circumplexus, saluet illum ac Saranæ sapientiam eludat & astutum: dum enim se hominem arbitratu occidit, re, captum se videat, virtute diuinitatis, in huius fallitur hominis infirmitate latentis, & opus illud tantopete arduum executioni mandetur olim Iob promissum: nimirum Draconem illum Infernalis hamo capiendum instat piscis: nam escam tantummodo candidam intuitur carnis humanæ comprehenditur virtute hami ærei diuinitatis.

Ita verba hæc expendit D. Gregorius: *An ex. D. Gregorius trahere potes Leuiticum hamo?* opinatur enim *L. 31. Mor.* Deum significare, quod illum esset piscaturus *c. 9.* hamo velut Piscator arundine: contorquet enim *Iob. 40. 70.* lineam ex setis, cui annectit hamum æneum, II. quem nitido circumuoluit illicio, quod dum pisci Similitudinis deglutit hamo capitur, & aquis extrahitur. O deo deus qualem pro duxit Deus tot nodis arundinem *I. mo.* O qualem construxit lineam, inquit Diuus Gregorius, seras setis intorquens? Hanc nobis Euangelista Matthæus in exordio sui euangelij descripsit: *Abraham genuit Isaac, Isaac genuit Iacob* *Matth. 1. 2.*